

West-Vlaamse bedrijven investeren (ondanks de crisis) steeds meer in innovatie

Jan-Bart Van In • publicatieverantwoordelijke WES

In deze bijdrage verzamelen we een aantal relevante cijfers en parameters afkomstig van diverse organisaties en instellingen die een belangrijke rol spelen in de ondersteuning en begeleiding van West-Vlaamse bedrijven (groot en klein) in innovatieprocessen. Uit deze gegevens blijkt dat de inspanningen en investeringen van de ondernemingen rond innovatie de jongste jaren afgetekend in de lift zitten.

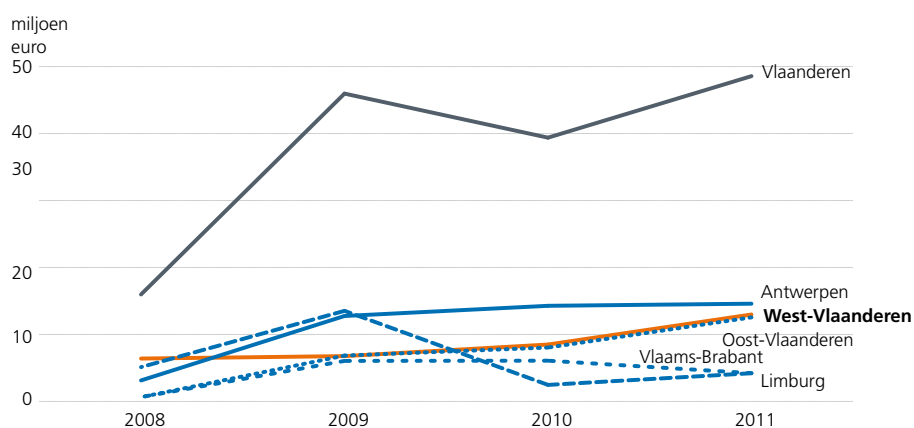
Dat is een verheugende vaststelling, zeker op een moment dat de (banken- en euro)crisis nogal wat bedrijfssectoren afremt en/of parten speelt.

We starten onze inventarisatie van de West-Vlaamse innovatiecijfers bij het grote brede plaatje: de **strategische investerings- en opleidingssteun** die de Vlaamse regering toekent aan kleine, middelgrote en grote ondernemingen die grote investeringen of een omvangrijk opleidingsproject uitvoeren in het Vlaamse Gewest. Deze investering of opleiding dient 'strategisch' te zijn en dus gericht op een 'kantelmoment' voor de onderneming. In het geval van investeringen moet het over een minimumbedrag gaan van meer dan 8 miljoen euro. De strategische investerings- en opleidingssteun zijn gebaseerd op een besluit van de Vlaamse regering van februari 2008. Gegevens van vóór 2008 zijn er dus niet.

De **figuren 1 tot en met 3** en **tabel 1** tonen een overzicht van zowel het aantal goedgekeurde dossiers als van de bedragen die werden toegekend voor de investeringen en opleidingen aan het bedrijfsleven in de periode 2008-11. Het aantal dossiers klom in die periode voor gans Vlaanderen op van 19 naar 67 en het daaraan verbonden subsidiebedrag steeg van 16 miljoen naar 48,5 miljoen euro. Specifiek voor West-Vlaanderen is er een opmars van 7 naar 19 dossiers (= 12 opleidings- en 7 investeringsdossiers) en van 6,4 naar bijna 13 miljoen euro steun. Daarmee tekent de kustprovincie voor de grootste toename onder de Vlaamse provincies. Procentueel neemt West-Vlaanderen in 2011, met een aandeel van 26,7% in het totale bedrag, een tweede plaats in de Vlaamse rangorde in.

Figuur 1

Strategische investerings- en opleidingssteun van de Vlaamse regering voor de periode 2008-2011

BRON: kabinet Vlaams minister-president, verwerking WES.

Tabel 1

Overzicht van het aantal goedgekeurde dossiers voor strategische opleidingssteun van de Vlaamse regering voor West-Vlaanderen in de periode 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Aantal goedgekeurde dossiers opleidingssteun voor West-Vlaanderen	4	7	2	12
Aantal goedgekeurde dossiers investeringssteun voor West-Vlaanderen	3	2	8	7
Totaal aantal goedgekeurde dossiers voor West-Vlaanderen	7	9	10	19

BRON: kabinet Vlaams Minister-president, verwerking WES

Innovatiesteun

Als we meer specifiek inzoomen op innovatieprocessen binnen het economische weefsel van West-Vlaanderen, dan kunnen we niet buiten de ondersteunende rol van het **Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)** en haar West-Vlaamse antenne het Innovatiecentrum West-Vlaanderen.

agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie

IWT, met zetel in Brussel, subsidieert projecten van kleine en grote bedrijven, universiteiten, hogescholen en andere Vlaamse innovatieve spelers, hetzij individueel, hetzij gezamenlijk. Een deel van het budget wijst het IWT zelf toe, via eigen steunprogramma's. Voor het resterende

deel treedt IWT op als tussenpersoon. Het Innovatiecentrum West-Vlaanderen vzw opereert vanuit Kortrijk en stimuleert de innovatie in West-Vlaanderen via advies en begeleiding bij overheidssubsidies voor innovatie, investeringen door ondernemingen, strategisch advies en andere.

Figuur 4 groepeert de cijfers omtrent de door IWT uitgekeerde steun voor **Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)** aan West-Vlaamse bedrijven in de periode 2006 tot 2011. Die tussenkomsten stegen van 11,5 naar 15,2 miljoen euro. Het aantal onderzoekers dat bij deze projecten werd ingezet steeg van 96 voltijdse equivalenten (VTE) in 2006 naar 114 VTE in 2011. In 2011 incasseerde de kustprovincie het hoogste subsidiebedrag uit de voorbije zes jaar. Dat convergeert niet met de IWT-cijfers voor gans Vlaanderen, die in 2011 een stuk lager liggen dan in 2009 en in 2007. Opmerkelijk is dat ook in de crisisperiode 2009-2010 de inspanningen voor innovatie bij de West-Vlaamse bedrijven en onderwijsactoren zijn blijven stijgen. Het aandeel van de kustprovincie in de totale tussenkomsten van IWT bedroeg in 2011 16%. Dat is even hoog als in 2010 maar een stuk hoger dan in de periode 2007-2009. Het aandeel van West-Vlaanderen in de specifieke steun van het IWT voor KMO-programma's ligt met een score van 28,4% nog een flink stuk hoger.

- » www.iwt.be
- » www.west-vlaanderen.innovatiecentrum.be

Technologische industrie

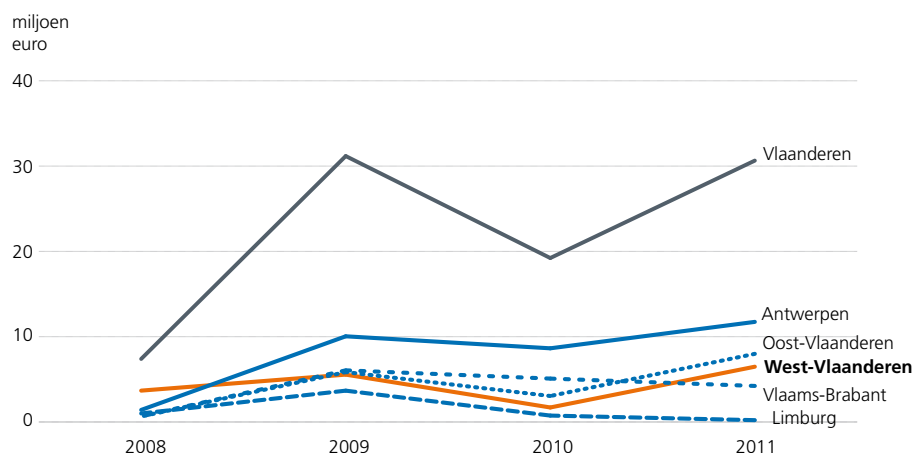
Op zoek naar nog meer parameters die iets zeggen over de West-Vlaamse 'innovatiedrang' zoemen we in op een aantal voor onze provincie belangrijke economische sectoren. De cijfers zijn afkomstig van de representatieve innovatiepartners uit deze sectoren.

Sirris vzw (het voormalige WTCM), met zetel in Brussel, is het collectieve centrum van de Belgische technologische industrie. De organisatie leunt aan bij de werkgeversvereniging Agoria en helpt bedrijven

Figuur 2

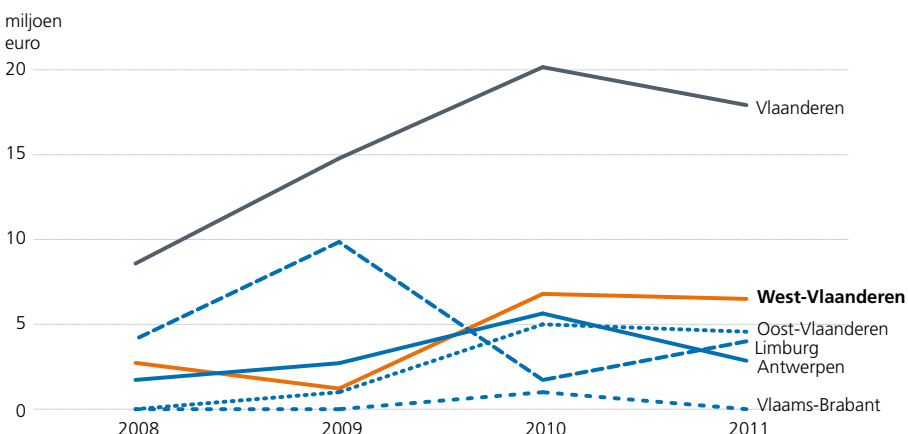
Strategische opleidingssteun van de Vlaamse regering voor de periode 2008-2011

BRON: kabinet Vlaams minister-president, verwerking WES.

Figuur 3

Strategische investeringssteun van de Vlaamse regering voor de periode 2008-2011

BRON: kabinet Vlaams minister-president, verwerking WES.

uit deze sector bij het invoeren van hun technologische innovaties. De experts van Sirris gaan ter plaatse bij de bedrijven, geven technologisch advies, starten innovatietrajecten en begeleiden de klanten tot bij de implementatie. Dat gebeurt met een team van 120 technologische experts, verdeeld over 6 verschillende locaties en verankerd in de drie gewesten. Het aantal begeleidingsprojecten dat Sirris heeft verricht bij West-Vlaamse bedrijven uit de mechatronica, de metaalverwerkende en de elektronicasector in de periode 2006-2011, piekte in 2007 tot 839 en nam af tot 644 in 2011. Maar de omzet (zie **figuur 5**) uit deze projecten, kende in 2011 met een bedrag van 825.422 euro

zijn tweede hoogste peil sinds 2006. Conclusie: minder maar wel grotere innovatieprojecten bij de West-Vlaamse ondernemingen uit de Agoriasector.

- » www.sirris.be

Hightech in de textielsector

Een (niet enkel historisch) belangrijke sector voor West-Vlaanderen is de textielindustrie. De klassieke confectie mag dan al veel van zijn pluimen verloren hebben, een segment zoals technisch textiel blijft hoog scoren op de innovatiebarometer en wordt gedragen door een waaier aan ondernemingen met wereldreputatie. **Centexbel**

vzw is het wetenschappelijk centrum voor de Belgische textielnijverheid. Ze wordt aangestuurd door Fedustria, de Belgische federatie van de textiel-, hout- en meubel-industrie. Haar taak is het duurzaam verstevigen van de concurrentiepositie van de Belgische textielbedrijven via onder meer dienstverlening rond onderzoek en ontwikkeling bij de bedrijven. Centexbel steunt daarvoor op de expertise van ruim 100 hoogopgeleide medewerkers. Zij opereren vanuit drie antennes in Gent, Brussel en Verviers.

Figuur 6 bundelt de indicatoren van Centexbel omtrent de begeleiding van textielbedrijven in gans België en ook in West-Vlaanderen in de periode 2006-2011. In dit tijdsbestek is de totale omzet van Centexbel gericht op gans België (exclusief overheidssubsidies) opgeklimmen van 4,6 miljoen in 2006 naar 6,4 miljoen euro in 2011 (+38%). De omzet uit de begeleiding van West-Vlaamse textielbedrijven (O&O-projecten en advies samengeteld) steeg in dezelfde periode van 396.418 naar het recordbedrag van **754.983 euro**. Dat is een toename van 90%. Met 2011 als absoluut topjaar. Het aandeel van de West-Vlaamse klanten van Centexbel, specifiek binnen het luik 'begeleiding van de O&O-inspanningen', lag in 2011 op 36,3 procent (meer dan een derde) van het Belgische totaal, dat 9 provincies overspant. We stellen opnieuw vast dat de innovatie-inspanningen van de West-Vlaamse textielbedrijven zijn blijven toenemen in de crisisperiode 2009-2010.

» www.centexbel.be

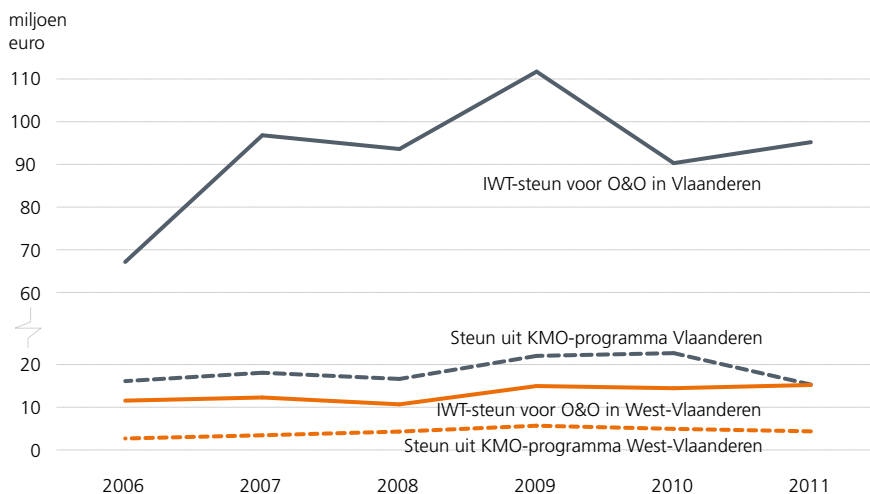
Kunststoffen & innovatie

Ook de kunststofsector is een dynamische en zwaarwegende factor in de West-Vlaamse economie. Het **Vlaams Kunststofcentrum (VKC) vzw**, met zetel in Kortrijk, werd opgericht door een 15-tal partnerbedrijven uit de sector en was operationeel sinds 2001.

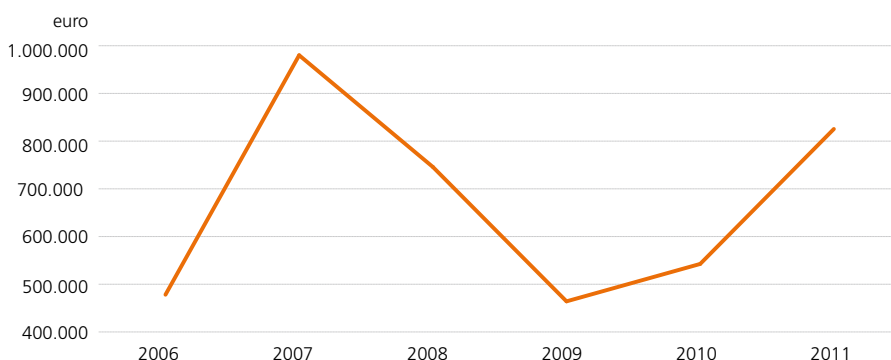
De organisatie ging op 1 januari 2012 op in de vzw **Flanders PlasticVision**. Deze vereniging opereert als de innovatiemotor

Figuur 4
IWT-steun voor onderzoek en ontwikkeling voor de periode 2006-2011

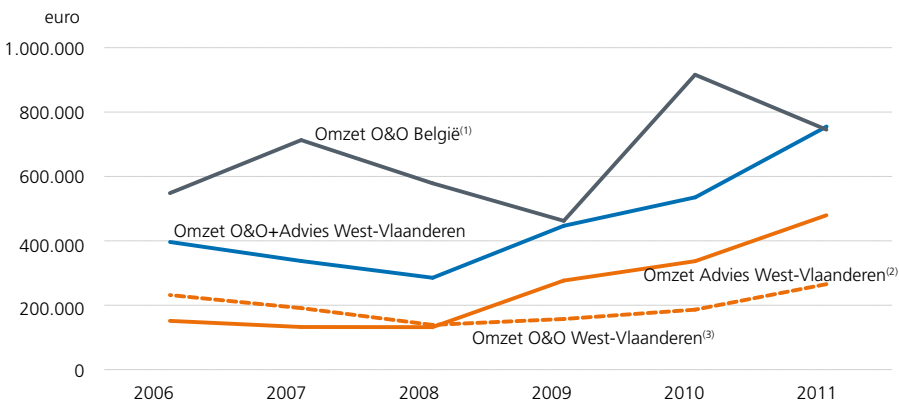
BRON: IWT, verwerking WES.

Figuur 5
Omzet uit West-Vlaamse begeleidingsprojecten van Sirris vzw in de periode 2006-2011

BRON: Sirris vzw, verwerking WES.

Figuur 6
Omzet uit begeleidingsprojecten van Centexbel vzw in de periode 2006-2011

(¹) Omzet R&D-projecten: omvat facturen van Centexbel aan bedrijven voor Centexbelprestaties in het kader van privéprojecten en van de Europese projecten "research for SME".

(²) Advies: betalend technologisch advies, KMO-portefeuille, milieuvadvis, ... bij West-Vlaamse bedrijven.

(³) Omzet uit O&O bij West-Vlaamse bedrijven.

BRON: Centexbel vzw, verwerking WES.

voor de kunststof- en rubberverwerkende industrie in Vlaanderen. Ze stimuleert en begeleidt open innovatie samenwerkingsverbanden op het gebied van producten en processen.

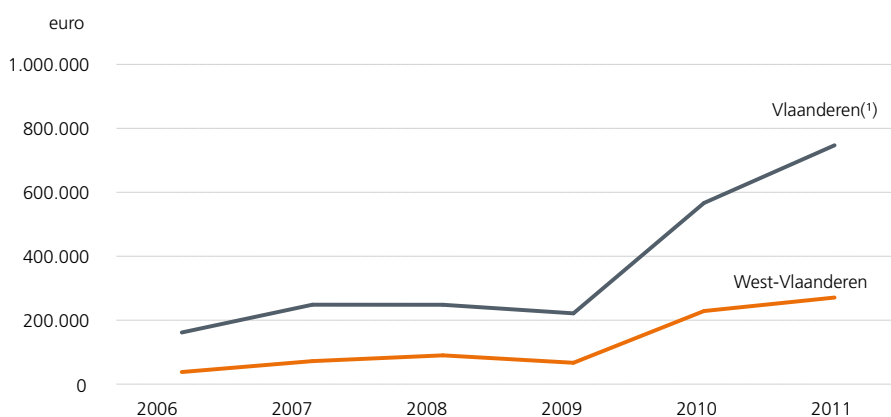
In 2006-2011 deden circa **170** bedrijven, kenniscentra en onderwijsinstellingen een beroep op de diensten van haar voorganger, het Vlaams Kunststofcentrum (VKC).

Figuur 7 toont zowel de omzetcijfers voor gans Vlaanderen als voor West-Vlaanderen die de dienstverlening van VKC-PlasticVision opleverde. In de Vlaamse cijfers over 2011 zijn in deze grafiek de cijfers van twee uitzonderlijk grote orders van twee bedrijven uit Brussel niet opgenomen. Dit om de cijfers representatief te houden in lijn met het normale werkingsvolume. De omzet van VKC uit de dienstverlening aan Vlaamse bedrijven is opgeklommen van 161.535 euro in 2006 naar 746.948 euro in 2011 (x 4,6). De cijfers voor West-Vlaanderen scoren in deze tijdspanne nog beter met een aangroei van ruim **700%** (x zeven). Ook voor deze sector was 2011 met een bedrag van 270.768 euro een absoluut topjaar qua innovatie-ijver. **Wim Grymonprez**, general manager van Flanders' PlasticVision, divisie VKC, stelt ook dat zijn organisatie vanaf 2008 veel actiever dan de beginjaren op de markt gericht was, wat zich vertaalde in een groeiproces. De kustprovincie was in 2011 goed voor 36,2% van het omzetbedrag uit interventies van VKC in gans Vlaanderen. In 2010 bedroeg dat aandeel zelfs 40%.

► www.plasticvision.be

Figuur 7

Omzet uit begeleiding door VKC-PlasticVision in de periode 2006-2011

(1) Twee uitzonderlijk grote orders voor P&G en voor Belgacom (beiden in Brussel) zijn niet meegerekend in de cijfers voor gans Vlaanderen.

BRON: VCC vzw, verwerking WES.

Het belang van design

In een (beperkt) overzicht van de West-Vlaamse innovatiegeneratoren hoort ook aandacht voor het belang van productdesign als innoverende dimensie.

Flanders InShape vzw is opgericht begin 2007 onder de toenmalige naam Competentiepool Productontwikkeling en Industrieel Design. De organisatie is gevestigd in Kortrijk en opereert met een team van een achttal medewerkers. Flanders InShape is een onderzoekscentrum op het vlak van design en gebruikersgedreven innovatie. De organisatie wil de concurrentiepositie van de Vlaamse ondernemingen versterken en de slaagkans van hun innovaties aanzienlijk verhogen. Hiervoor ontwikkelt zij praktische kennis, industrieel relevante internationale expertise en tools in dit domein en verspreidt deze maximaal naar de doelgroep.

Flanders InShape richt zich tot B2C- en B2B-bedrijven uit diverse sectoren in heel Vlaanderen. De vzw begeleidde in de periode 2007-2011, **124** West-Vlaamse bedrijven doorheen een traject bedrijfsadvies en/of lerende netwerken (zie **tabel 2**). Daarnaast ontvangt de organisatie jaarlijks circa 1.000 deelnemers en/of bezoekers (waarvan gemiddeld 450 uit West-Vlaanderen) voor workshops, seminars en events die door haar worden georganiseerd. In dezelfde periode gingen ook 14 onderzoeksprojecten door, met gemiddeld 2 West-Vlaamse participanten per project. ■

► www.flandersinshape.be

► U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via:
www.westvlaanderenwerkt.be

Tabel 2

Aantal begeleidingstrajecten Flanders In Shape bij West-Vlaamse bedrijven 2007-2011

	Aantal
Individuele begeleiding en lerende netwerken	
Individuele bedrijfsadviestrajecten i.s.m. experten	27
Lerende netwerken i.s.m. Voka West-Vlaanderen	67
Netwerk designmanagers	5
IO-Brugproject Economie-Onderwijs (Agentschap Ondernemen) i.s.m. o.a. Howest	1
EFRO-project Humin i.s.m. Designregio Kortrijk en Stad Genk	18
Project Groei door Designmanagement in het kader van het gazellenbeleid	6
Totaal	124
Gebuikersgroepen van de onderzoeksprojecten van Flanders InShape	
14 onderzoeksprojecten met gemiddeld 2 West-Vlaamse organisaties per project	28

BRON: InShape vzw.

f l a n d e r s
INSHAP
sharing knowledge, shaping industry